

סב:

השוכר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה

מסורת הש"ס

- (א) ב'ל יל יל קב' (ג) (ד) ב'ל
- (ה) ס'ס' (ו) ס'ס' (ז) ס'ס'
- (ח) ס'ס' (ט) ס'ס' (י) ס'ס'
- (יא) ס'ס' (יב) ס'ס' (יג) ס'ס'
- (יד) ס'ס' (טו) ס'ס' (טז) ס'ס'
- (יז) ס'ס' (יח) ס'ס' (יט) ס'ס'
- (כ) ס'ס'

הגהות הב"ח

- (א) הו"ו ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (ב) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (ג) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (ד) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (ה) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (ו) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (ז) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (ח) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (ט) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (י) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (יא) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (יב) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (יג) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (יד) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (טו) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (טז) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (יז) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (יח) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (יט) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (כ) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו

הגהות מהר"ב

- (א) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (ב) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (ג) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (ד) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (ה) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (ו) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (ז) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (ח) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (ט) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (י) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (יא) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (יב) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (יג) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (יד) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (טו) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (טז) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (יז) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (יח) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (יט) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו
- (כ) ד"ה חמ"ד ו'ו'ו

עין משפט גר מצודה

- יא א מ"י פ"י מהל'
שמי'ן הל' יג:
- יב ב מ"י פ"י מהל'
המל'ת אס'רות
- הלכה זו שור' ש"ע י"ד פ"י
ק"ל פ"י א:
- יג ג מ"י פ"י מהל'
עטמ'רין הלכה ט:
- יד ד מ"י פ"י מהל'
שמיטה הלכה כ:

העלה י פירות לירושלים לחלק. דהו כמור מעשר שני ואסור למכור מעשר שני והרבה משניות מוכיחות במסכת מעשר שני לאסור לעשות סחורה בעמור מעשר שני ומסתבר דכל מידי דלאו ממחלל עליו זהו סחורה האסורה זו ואינו ממחלל אלא על דבר

חלק. שנתול שם חלק כהן דמסור לפצוע חזון ממעשר שני ואע"ג שגם זה אולו בירושלים: ומסת"י. דין נפק דקנין נמי פועל דלא נפיש אגריה חומרא דין נפק שאתי: דאסוריה חמור. דאסור בהנאה כיון נפק ממנו: דטומאת קיל. כדלמרינן בל'ין

אסורה וסתמי כדמתין (מע"ש פ"ב מ"ח) מעשר שני יתן לאכילה שהיה וסיכה וקשה דהא תנן בסוף פ"ק למעשר שני און וקחין ממעות מעשר שני צמחה עמאה (ומעשר) כו' משמע מה מלגושין מותרין ועוד תנן התם (פ"ה מ"ג) ולא נתמי ממנו למת ליקח לו ארון ומכרימין מה (לאו) [לחן] דומיא דמת מותר יש לומר דכל אדם משניות המתירות היינו מן המורה אבל רבנן אסרו כל עניני סחורה לפי שמהנה לעשות ממנו טעמים ואסרו גם לפצוע בו שכן הפועלים והא דלימא בירושלמי שאסור ב"ב למי דומיא דמת ומפיק לה מקרא אסתמכתא בעלמא הוא וי' יהודה היה מקשה על זה דלמרינן בפרק בכל מערבין (ש"סוין דף ט"ז:) מקרא דומתה הכסף דדרוש כללי ופירטי ולא מרבין אלא פרי מפרי ודגולי קרקע לאכילה אבל דבר שאינו כגון אכילה לא שפחו דאיתרבי לן נראה לפשט דכל דמחייב שמיני הימר ליקח ממנו שום דבר היינו להיות מעות כקדושת מעשר פ' ביד הלוקח כמו גבי שביעית פ' יולג הגזול (סוה"ד דף מ"ח.) מי שיש לו סלע של שביעית כו' בדעין שמהו שביעית ביד הלוקח וכ"מ שמיני אסור מקח בעמור היינו דרך חילול להיות המעות חולין ביד הלוקח:

העלה י פירות הללו לירושלים לחלק אבל אומר לו העלם לאוכלם ולשתותם בירושלים וגו' נתנין זה לזה מתנה של חנם ורבא אמר לעולם דקדוש בקדושת שביעית ודקא קשיא לך פועל פועל דלא נפיש אגריה לא קנסוהו רבנן חמ"רין דנפיש אגריהו קנסו רבנן בהו ומתני' חומרא דין נפק שאתי: איבעיא להו שכרו כותם יין מהו מי אמר' כיון דאסורה להו חמור כריין נסך שכרו נמי אסור או דלמא הואיל ופוטמוהו קיל אף שכרו נמי קיל תא שמע דההוא גברא דאגר ארביה לסתם יין יהבו ליה חיטי באגרא אתא לקמיה דרב חסדא א"ל זיל קלינהו וקברינהו (בבבא) ולימא ליה בדרינהו אהו בהו לידו תקלה וליקלינהו וליבדרינהו דלמא מובלי בהו ולקברינהו בעיניהו מי לא י'תגן ^ע אהר אבן שנמקל בה ואחד עין שנתלה עליו ואחד סיף שנהרג בו ואחד סודר שנחנק בו כולם נקברים עמו התם דקא קברי בבי דינא מוכחא מילתא דהרוגי בית דין נינהו הכא לא מוכחא מילתא אימר איניש גנב ואייתי יקברא הכא דבי רבי ינאי זופי פירי שביעית מעניי' ופרעו להו בשמינית אהו אמרו ליה לרבי יוחנן אמר להו דאיתר הן עבדין וכנגדן באנתן מותר דתניא י'נתן לה ולא בא עליה בא עליה ולא נתן לה אתננה מותר נתן לה ולא בא עליה פשיטא כיון דלא בא עליה מתנה בעלמא הוא דיהיב לה ותו בא עליה ולא נתן לה הא לא יהיב לה ולא מידי וכיון דלא נתן לה מאי אתננה מותר אלא הכי קאמר נתן לה ואחר כך בא עליה או באת עליה ואחר כך נתן לה אתננה מותר נתן לה ואחר כך בא עליה לכה בא עליה ליהול

התם דנפיש אגריה דמי לחמ"רין י"ל כי לא היה השקר כי אם מעט לעבוד נהר קטן והוי כפועל: ליקבלינהו וליבדרינהו. פ"י בלא כי קברי ומשני אמי לנולו והא דלא הדר פריך וליקלינהו וליבדרינהו כי קברי דהתם לא שייך אמי לנולו כדמתין (מלכ"ס ז' כג) וישלך את עפרה על קבר בני העם וי"ל דהיה בקבר בנין שאסור בהנאה אבל הכא כי קברי קרקע עולם שאינו נאסר וכן משמע בפסגה דפרק נגמר הדין (דף ט"ז:) קבריה דרב דהו שקלי מנייה עפרא לאשתא בת יומא: אה"י צובלי. וא"ת כן ה' פסקין לעיל (דף ט"ז:) כ' יוסי דלמר זה זה גרס (ס' מותר) (ב'נבניה) דהו זל לאסור וקרקע דהית יש לומר שלמחלה יש לחוש לדברי רבנן שחוקין עליו דלמרי אף הוא נעשה וזל: ולקברינהו בעיניהו. ומסקי לא מוכחא מילתא ואסור וא"ת מאי שנא מכל הנקברין דחשיב פ"ב דתמורה (דף ז') שור הנסקל ועגלה ערופה ושענ נזיר וכל דקברי בעיניהו אף בלא כי קברי וי"ל כיון שאין דרך לקבור בשר ושער מוכחא מילתא אבל חיטי אין קבורתן מוכחא דלימא למימר איניש גנב (א) וקבר אייתי הכא וכן דרך עתה לקבור בבורות ונראה שר"ך לקבין מעט בעומק פן יבא לחטט אחריהם ולאחר שנעשו עפרא אין לחוש שמה יקחוס לנול בהם דאין דרך לחטט אחר הקברים משום זבל: וא"ת פירוי שביעית מעניי' ופרעי אהם בשמינית. (ד) אישתכח דאכלי עניים בשמינית לאחר הביעור חליפי פירות שביעית צדק לפרש שהאסור היה מה שהיו אוכלים אותם בחוקת שלהם דלילו בתורת שביעית אפילו הפירות עמ'ן או יבולין עניים לאכול לכ"ע כדתינא בחוספתא (פ"ה דשביעית) הגיע שעת הביעור עניים אוכלים אחר הביעור ולא שפירי דברי ר' יהודה ר' יוסי אומר אחד עניים אחד עשירים אוכלים אחר הביעור י' נמי העניים היו עושים מהם מלונגמא או סחורה ולפיכך הקפידו עליהם אותם שבו ואמרו לרבי יוחנן: יאות הן עבדין. (ו) דכיון דכהיה שעתא לא הוה הכן בעין לא חליפין נינהו ולא חיל עלייה קדושת שביעית ולפי זה אפילו בשביעית עמ'ה היו יבולין לפצוע אם כבר אכלו פירות שביעית והיה דלמרינן בלולג הגזול (סוה"ד דף ט.) דמבני דמי אחרו בלולג ה"ה בלא הנבעה אם היה עם הארץ רוצה להקפיד עד שיכלה האחרו ולא היה כאלו דמי שביעית ומכאן דקדק הרב רבי אלחנן הלכה למעשה שאם יש ביד ישראל יין נסך ועודת כוכבים ודברים האסורים ומכאן לעבוד כוכבים כהקפה ומכאן העובד כוכבים לאחר קודם שיתן הישראל הדמים וישענה וישענה תהא גמרת מתנה ופירך וליחול ענה אסור ועוד הוסיף רבינו יצחק שא"י לא מכרס העובד כוכבים אלא כיון שמשכס אללו קודם שיתן הדמים דקר"ל (לקמן ע"ה.) משיכת עובד כוכבים קונה והיו כמו כל ענין וא"ת כן נתן דלמנה מותר כיון שלא היה ברשותה בשעת הביאה וה"ל לא היה עבודה כוכבים ברשותה בשעת פריעת המעות ומטעם ריבית לא היה לאסור דלות דבי רבי ינאי היה להם תבואה צניסם וסאה כסאה מותר ביש לו: אלא ח"ק נתן זה וא"ת בא עליה איתנה מורה. פ"י דכגון דלמר לה הילך טלה והקרינו קודם הביאה ופרך היכי דמי בשאמר לה הילך טלה מעכשיו אהיה לשון אמר לה אי דלמר לה קני מעכשיו פשיטא דמותר דהא לימיה בשעת ביאה אבל לשון גירסת הפסרים מתנה הוא דיהיב לה קשה קמת דהא לא מתנה הוא שהרי אמר לה לכשתבעל תהא נגמרת כדפרישית ובתמורה (דף ט.) נמי אינו כפסרים וא"י גרסין ליה נפרש כן כמו מתנה הוא כיון שהקרינו בו:

אלא